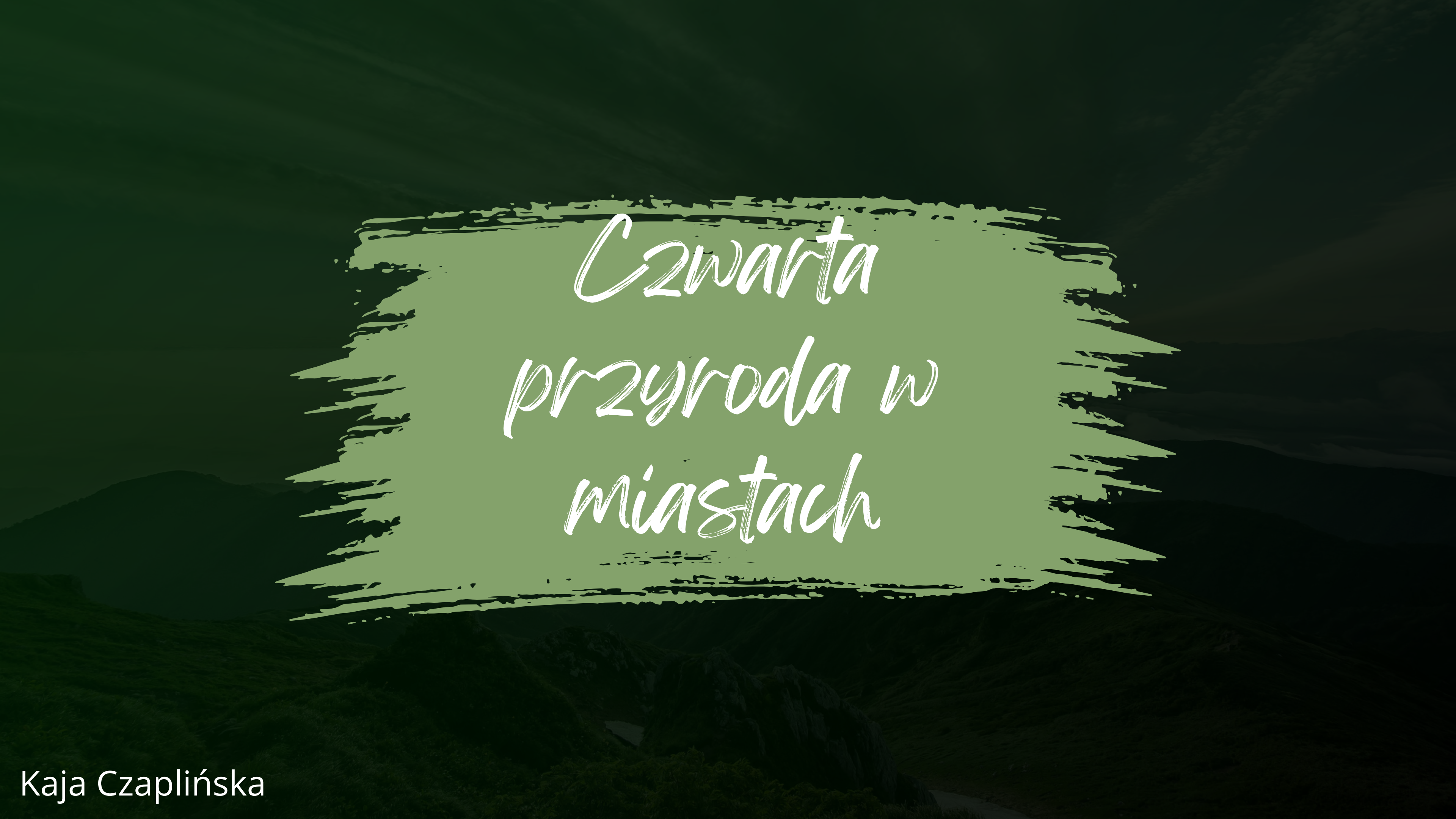

Czwarta przyroda w miastach

Kaja Czaplińska

Definicja

To termin wprowadzony do nauki przez niemieckiego badacza, prof. Ingo Kowarika. Oznacza roślinność rozwijającą się samoistnie, w sposób niekontrolowany, bez ingerencji człowieka na opuszczonych, nawet najbardziej zniszczonych terenach.

Cechy czwartej przyrody:

- Samorzutność: Rośliny i zwierzęta kolonizują te obszary spontanicznie, bez planowania czy interwencji ze strony człowieka.
- Rewitalizacja opuszczonych terenów: Obszary te często znajdują się na dawnych terenach przemysłowych, nieużytkach miejskich czy w miejscach opuszczonych przez ludzi.
- Bioróżnorodność: Czwarta przyroda wspiera rozwój bioróżnorodności, ponieważ oferuje schronienie dla różnych gatunków roślin i zwierząt, które mogą tam rozwijać się bez zakłóceń.
- Naturalne procesy ekologiczne: Zachodzą w niej naturalne procesy sukcesji ekologicznej, gdzie pierwotne gatunki roślin ustępują miejsca bardziej złożonym ekosystemom.

Rola czwartej przyrody w miastach

- Redukcja zanieczyszczeń: Roślinność miejska absorbuje dwutlenek węgla oraz filtruje zanieczyszczenia powietrza, takie jak pyły i toksyczne substancje.
- Regulacja temperatury: Roślinność pomaga w redukcji efektu miejskiej wyspy ciepła, co prowadzi do obniżenia temperatury w miastach poprzez zacienienie.
- Habitaty dla dzikiej fauny i flory: Czwarta przyroda tworzy przestrzenie, w których mogą żyć różnorodne gatunki roślin i zwierząt, przyczyniając się do zwiększenia bioróżnorodności miejskiej.
- Korytarze ekologiczne: Tworzenie korytarzy zieleni, które umożliwiają migrację dzikiej fauny przez obszary miejskie, wspierając ich przetrwanie i zdrowie ekosystemów.
- Zaangażowanie społeczności: Projekty związane z czwartą przyrodą często angażują lokalne społeczności, co sprzyja budowaniu poczucia odpowiedzialności za środowisko i wzmacnia więzi społeczne.
- Rewitalizacja obszarów zdegradowanych: Czwarta przyroda może być wykorzystywana do rewitalizacji opuszczonych i zaniedbanych terenów, przekształcając je w atrakcyjne miejsca publiczne.

Przykłady czwartej przyrody w miastach:

- Nieużytki miejskie: Opuszczone działki budowlane, miejsca po wyburzonych budynkach czy inne nieużywane tereny w miastach, które zostają zdominowane przez roślinność.
- Dawne torowiska kolejowe: Nieaktywne linie kolejowe, gdzie roślinność i dzikie zwierzęta zaczynają tworzyć nowe ekosystemy.
- Opuszczone tereny przemysłowe: Dawne fabryki, kopalnie i inne obszary przemysłowe, które zostały porzucone i gdzie przyroda zaczyna dominować.

Ciekawe przykłady czwartej przyrody:

Natur Park Südgelände. Berliński park na torach kolejowych

Po zamknięciu stacji w 1952 roku obszar bocznicy przez dziesięciolecia był nieużytkowany, ale natura nie próżnowała, to po pewnym czasie odrodziła się tu bujna roślinność.

Obszar znajduje się pod ochroną odkąd wyrosły tu między innymi rzadkie gatunki dzikiej róży i pojawiły się liczne zwierzęta. Wiele gatunków obcych dotarło kiedyś na ten obszar transportem towarowym, np. pająk jaskiniowy *Nesticus eremita* występujący naturalnie w południowej Francji.

Opuszczony park rozrywki

Nara Dreamland to opuszczony park rozrywki w Japonii, który był jednym z pierwszych parków Disneyland na świecie. Po zamknięciu w 2006 roku, przyroda stopniowo przejęła teren, pokrywając go roślinnością i dodając surrealizmu do opuszczonych atrakcji.

Jest to idealny przykład tego jak przyroda potrafi odzyskać i przekształcać opuszczone miejsca, tworząc nowe ekosystemy i środowiska, które często stają się unikalnymi przykładami sukcesji ekologicznej i adaptacji do zmieniających się warunków środowiskowych.

Źródła:

- <https://www.autoportret.pl>
- <https://www.architekturaibiznes.pl>
- <https://offbeatjapan.org>
- <https://www.drogajestcelem.com>

The background of the image is a dark, moody landscape. In the foreground, there are dark, silhouetted hills and a small body of water. The middle ground shows more distant, hazy hills. The sky is a deep, dark blue with some lighter, wispy clouds. A large, horizontal, light green brushstroke is centered in the image, serving as a background for the text.

Dziękuję za uwagę